

міністерства державних скарбів і перепродав її товариству „Нобель“ за 36,000 карб.

№ 2 А. А. Столипін, служить у „Нов. Времени“ на ролі джентльмена, тепер „вдовствующий братъ“.

№ 3. Сама газета „Новое Время“. Дістає субсидії від приватних банків за якісь невідомі послуги.

№ 4. „Вечернее Время“, філія „Нов. Времени“, редактором один з Сувориних.

№ 5. Д. Козловський, свояк М. О. Суворіна, persona grata в обох редакціях.

Достіть. Так виглядають таємниці „Нов. Времени“ при деннім світлі.

Це була б така грандіозна „панамма“, перед якою всі звичайні російські панамы—інтендантські, путейські, залізничні—показалися б дитячою іграшкою.

„Новое Время“ напевне вийде переможцем і з цієї скандальної історії. Йому не перешкодило чутти обвинувачення на свою адресу, й хоч таких категоричних та убивчих обвинувачень воно ще не чуло, але випробована мільйонністю стане йому в пригоді й в цій випадку.

Невиголошена промова.

Коли душа охоплена великим сумом, вона не реагує на дрібні природні, і тому на заборону промов над дорогою нам труною славетного небіжчика Михайла Коцюбинського тільки хочеться од широго серця сказати: „Боже! Прости їм, бо вони не знають що творять, бо вони самі навіть не бачать, яким красномовним був той ніжній похорон великого діяча слова“.

Але душа повна некучого суму, мовчати трудно, мовчати неможливо і хотілось би хоч листом висловити те, що було на серці, коли ми з затупленими устами стояли перед одвертою могилою славетного письменника.

І справді: ще не загойлись наші рани, ще не засохли наші слези, які ми проливали над труною великого бояна нашого Миколи Лисенка,—як знов українському громадянству довелось схилитися з безмежним сумом, з болючою журбою над домовиною Другого великого громадянина, великого поета українського, Михайла Коцюбинського.

Українське громадянство знало, як довго, як тяжко страждав небіжчик, але воно не хотіло няти віри, що немилосердна доля не матиме жалю над бідою нездоланою Україною, що вона зможе одняти у неї її сина,—йи улюбленого сина, в якому едналив надзвичайний талан письменника з великою душею громадянина.

Але наді наші не збудились,—і Михайла Михайловича не стало,—не стало в той великий час, коли наш народ саме прокидається од глибокого сна до свідомого життя,—в той час коли йому так потрібні талановиті керівники, яким був небіжчик.

Спи ж мирно великий громадянині! Ти ніколи не був самотнім, бо твої слова, твої думки, твої почуття завжди находили собі ширій відгук в душах громадян, в душах молоді—нашої надії.

Твоє чисте, як кришталі, але повне страждання життя, твоє безмежне любов до України, нині стануть мотушками для важкої праці на користь відродження твого рідного краю. Зєднавшись над твоєю могилою, ми однак візьмемося до просвітної праці і тоді,—тільки тоді, незабаром настане той час, коли:

І тебе в семі волік, в семі візлик, поїл, не забудуть пошукати Назим, твоим словом.

Петро Ковальов. Голова клубу Рідина.

Над свіжою могилою.

ТЕЛЕГРАМИ. (Продовження), 3 Варшави.

30) Глибоко вражені невимовним горем всієї України, висловлюємо ширю гаряче спочуття в тяжкій утраті. Українська Громада у Варшаві.

О. К. САКАСАГАНСЬКИЙ.

М. К. ЗАНЬКОВЕЦЬКА.

3 нагоди гастролів у Києві.

31) Разом з вами сумуємо по тяжкій втраті України. Студенти українці Варшавського університету.

32) Студенти чернігівці Варшавського університету приєднуються до невимовного жалю і суму всього українства з приводу смерти незабутнього Михайла Михайловича, світоча українства на рідній Чернігівщині.

33) Один по однім падають ширі працьовники на нашій ниві. Рідшають ряди завзятих борців за красу долю нашого народу. Тяжко, невимовно тяжко. Студенти українці Варшавського університету.

34) Тяжкий сум обгорнув нас по смерті шановного письменника і діяча на Українській ниві. Варшавські курсисти-українці.

35) Одним співцем славетним України менше стало. Вмер Коцюбинський Сумуем. Українці з Курську.

36) Харьківська студентська громада висловлює свій жаль великий та спочуття родині Коцюбинського з нагоди його смерті.

37) Велика втрата для України смерть Мих. Коцюбинського обгорнула нас невимовним жалем. Студенти українці Ново Олександрійського інституту.

38) Товариство студентів українців у Дорпаті—ділить тугу з українським громадянством по славному Коцюбинському.

39) Тяжко гукить душа од нової болючої втрати. Євген Вировий.

40) Замовкни в одній над ще одною дочасною дорогою могилою. Комаревський.

41) Тяжко вражений смертю улюбленого письменника—краси нашої літератури, Мих. Коцюбинського, обляю душу разом з ненькою Україною. Пером земля незабутньому письменникові і вірному синови сього покривденного народу. Іван Соколянский.

42) Прилучаюся до Вашої туги. Чудового художника, славетного громадянина, прекрасну людину оплакую ревню—Дніпрова Чайка.

43) Боляче вразила нас нова тяжка втрата. Земля пером Михайлові Коцюбинському. Україна покин не забуде свого вірного сина. „Просвіта“.

44) Столенський українці дуже сумують з усім українським людом по тяжкій втраті славетного українського письменника Мих. Коцюбинського. Гурток українців містечка Стольного Чернігів. губ.

45) Тяжко вражений звісткою про смерть М. М. Коцюбинського, шлю свій ширю побожний уклін його останкам і сумую вкупі з українським громадянством. Сай.

46) Поділяю велике ваше і Українці горе. Пахаревський.

47) Поцілуйте чоло, німі уста поета, окраси нашої слави. Нехай жаль ваш перемагає думка: прекрасні душі потрібні і там. Микола, Софія Чернявські.

48) Одеська „Українська Хата“ прилучає свої невимовні жалі до суму всього українського громадянства на передчасну могило дорогого небіжчика. Голова Ради д-р Луценко.

49) Од усього серця поділяємо ваше горе і всієї України. Русови, Марковичі.

50) „Український гурток“ глибоко всім серцем почуває невимовне горе України, що втратила широго і дорогого сина Михайла Коцюбинського. Голова гуртка Ерастов.

51) „Миколаївська Просвіта“ висловлює глибокий жаль за невимовно тяжку втрату українського громадянина в образі Мих. Коцюбинського. Земно схилиємо голови перед дорогою труною лютого нам батька і широго сина України.

52) Група холмшанів скорбитъ о смерті високоталантливого вірного сина України, розділяя горе семьи. Черлунчакевичі.

3 Нижнієдніпровська.

3 Мануйлівська „Просвіта“ тяжко засмушена новою втратою України—смертю М. М. Коцюбинського, висловлює свій болючий жаль.

3 Новочернаського.

3 Тяжко засмучені звісткою про смерть письменника Коцюбинського. „Просвіта“.

3 Олександрій.

3 Засмучені смертю великого письменника—громадянина, оплакуєм тяжку національну втрату. Олександрійські українці.

3 Гірко плачу разом з вами і цілою Україною. Володимир Дорошенко.

3 Перейняті глибоким горем стоїмо перед несподіваною тяжкою втратою рідної літератури. За українські організації „Народний дім“, філія „Просвіти“, філія „Сільського Господаря“, повітова „Січ“ в Богородчанях Д-р Новаковський, Петро Савроцький.

3 Красива трудовая жизнь незабвенного сердечного друга пусть вдохнет семью могучую энергию, светлым надежды. Львовичі.

3 Прийміть мою гарячу слезу на труну дорогого друга. Тимченко.

3 Студенти українці варшавського ветеринарного інституту гірко сумують над могилою Михайла Коцюбинського, талановитого письменника України.

3 Знов тяжка втрата. Земля тобі пером, ширій громадянині і великий художникові. Хороліане.

3 Українська студентська громада київського комерційного інституту прилучається до загального суму України і шлю ширю спочуття родині небіжчика. Тіні великих предків, ніколи не полинуть у безвість, вони бо записані в книгу життя рідного народу і аоритимуть нашімкам на шляху до красної майбутности.

3 Висловлюю глибокий жаль з приводу Вашої і національної втрати. Матусевський, Матусевська, Шликевич, Вяжлов.

3 Засмучені українці, слухачки київських вищих жіночих курсів, висловлюють спочуття родині небіжчика.

3 Спочуваю вашому великому горю. Марія Грінченко.

3 Тяжко вражені незамінною втратою великого художника українського слова М. Коцюбинського кубанські українці висловлюють свій жаль і спочуття родині і всьому громадянству.

3 Тяжко сумую по великій утраті. М. Ставицький.

В ЛИСТАХ надіслано спочуття.

3 Полтави. „Полтавський український музично-драматичний гурток“ висловлює ширій жаль родині небіжчика Михайла Коцюбинського, великого артиста слова, що поширив і поглибив зміст рідної літератури і здобув собі право на вічну влічність нашого народу і всіх людей, чия душа озивається до краси і правди.

3 Повні некучого жалю і безмірною важкою скорботи, побожно схилиємо голови над розкритою домовиною славетного сина України—Михайла Михайловича Коцюбинського, що своїми мистецькими творами оздобив рідне письменство і вивів його у великі свята.

3 Вічний спокій його могутньому духові! Хай легким пером ляже рідна земля над його намученим тілом; а невимруща слава заквітчає вінком безсмертти його високе чоло, що за життя сповнялося глибокими думками і широкими замірами на добру користь рідної України! Полтавські громадяне.

3 Полтавське товариство боротьби з туберкульозом висловлює великий жаль свій по Тому, хто писав „Хвалу життю“,—один з останніх славетних творів,

подарований товариству для збірника „Біла Квітка“.

3 Перед його очима вже темніла безодня смерті,—а він складав хвалу життю і йшов на поміч нещасливим людям своєю працею.

3 Хвала життю, що послало нам славетного Михайла Коцюбинського, котрого не покриве безодня забуття!

3 Але тяжким смутком укритється народ наш, що завчасно втратив славетного письменника, повного творчих сил.

3 За Ряду Товариства. Гр. Коваленко.

3 Полтавське Товариство „Боян“ в глибокому смутку по втраті славетного Михайла Коцюбинського приєднується до всього українського громадянства.

3 Жаль наш тим більший, що Небіжчик був саме в найвищому розквіті своєї артистичної сили, і всі його нові твори виявляли ту силу, зрілість письменницького дотепу і хитру.

3 У своїх творах він водив нас по сторонах своїх і чужих, знайомив з життям і душею чужих народів, бо вмів розуміти чужу душу своєю чуючою душею. І сам дався розумти не своєю тільки, а й чужим: його читали в перекладах на інші мови. Це ширіло славу українського письменства, здобувало йому признання і місце поміж літературами світу.

3 За те, що збогатив нашу душу, нашу культуру, що тим надав нової сили нашому народові,—Його ім'я залистанеться живим на віки.

3 Плавали хмари по небу блакитному, Дихала цвітом весна, Все усміхалося сонцю привітному Все прокидалось од сна.

3 Тільки у стінах, замкнутій недугою, Той, хто ті блиски любив, Важко стогнав і б роває з напругою—

3 Смерть подолати хотів. Смерть подолати, щоб голос повонлений

3 Щедро поля засівав... Творчю силою знов садоронений В душі насінням лягав.

3 Сонце ловило на вулкі тонесенькі

3 Жарті і смутку життя; Рани глибокі і болі легесенькі, Зло й благородне чуття.

3 Тільки у стінах, у світлі півтемному,

3 Той, хто до сонця летів... Богу якому, чи духу таємному, Цвіт свого серця палив.

3 Чоло пожовкло і цвіту п'янистого

3 Більше це стало, згорів... Більше не стало вразливого, чистого...

3 Хтось таємничий здурив. Хтось обкирав ту країну знесилена, Гордоші, радість і сміх...

3 Хтось обдурив безпритульну, похилу, Хтось учинив такий гріх. Струни порвав і пісні недоспівані

3 Змусив у землю ховати... Може то сні нам важкі, несподівані,

3 Може нам годі так спати? Плавало хмари по небу блакитному,

3 Дихає цвітом весна, Все усміхалося сонцю привітному, Встало од тяжкого сна.

3 12—ІГ Чернівці.

3 Умер Коцюбинський.

3 Шукаю таких слів, щоб їм виявити весь жаль, весь гнів душі моєї—і немає.

3 Хочу всього себе привчити до думки, що його немає,—і нічого не виходить, бо все стоїть мені в усі голос Коцюбинського, виразно вірається в мой уяві благородна, прекрасна постать Михайла Михайловича.

3 Стоїть перед очима та людина, якій так протилежна, так супротивна була смерть в самій суті своїй, бо цій людині, в житті закоханій, життя вишляючи в своїх творах, чужа, абсолютно чужа була смерть.

3 В його артистично настроєній душі вічно живі культ краси, культ живої людини, культ молодости, поезія,

весни во всіх сферах проявів людського духа.

3 Душа поета грала в йому, як граються з сонцем хмари на небі—і виявлялася в його творчості мільярдами діамантів, промінням роскішних пантеїстичних настроїв.

3 Та, „вічно шукаюча, з вічним питанням“ душа Коцюбинського часами вбиралася в смутку утоми, що „нагадує усміх, застиглий на обличчя мерця“,—але то було хвилюве, тимчасове, як тін по землі в соняшний день, а далі знов самотній жрець краси живого життя, жрець, тільки зверху обсипаний пелюстками зневіри, слави життя, кликав до життя, жив життям, „бо життя безунино і неблаганно іде на мене, як хвиля на берег“, писав цей жрець життя. „Я не можу розминутись з людиною. Я не можу бути самотнім“, говорили ті самі уста поета, що тільки-тільки в розпачі озивалися „болісним“ і „гордим покриком“...

3 — „А я.. самотний!“

3 „Самотний“ в своєму змаганні до ідеалів, самотний в своїй релігії серця, самотний в своїй великій любові до природи—він лежить тепер в теплій весняній землі,—і вона—мати і парцїя його—вірне його тіло різнобарвним килимом молодого весняного цвіту, що ще раз скаже всім про вічну красу життя...

3 Краса життя—і холодна домовина! Домовина сина краси кличе до краси.

3 У Метерлінка десь сказано: „Померлі хочуть примусити нас любити тих, кого ми не любили... Померлий Коцюбинський, його домовина, обсирана весняними квітками, хоче примусити нас полюбити ту красу живого життя, хоче викликати в нас ту пантеїстичну віру в живе життя, якої нам часами бракує для живого діла любові.“

3 Л. Пах—сыйн.

3 газет та журналів.

3 * * * Пан Дурново в „С.-Петербур. Вѣд.“ надрукував велику статтю, в якій протестує проти нетерпимости великоруських священників, що служать в українських селах, на Чернігівщині.

3 Священники великороси поприходили на Україну за часів небіжчика єпископа Антонія, який, через недостатку священників українців, пороздавав паравий бушмих діяконам—яїдам з Московщини. Несвіщеність цих „пастирів“, нерозуміння українських народніх звичаїв і вороже відношення до всього того, що не „іхнє“, не „великоруське“, багачко шкідить тому ділові, якому вони служать.

3 Дурново наводить де-що з своїх власних спостережень:

3 „Родив ялять тому доведеться мені,—каже він,—бути в Київ. Захожу на Подолі в крайній церковних річей і прохаю подати старинний славянський прапор, що зветься по українському „косяк“.“

3 — Не знаєте вже тепер,—відповідають мені.

3 — Чому?—питаю.

3 — А заборонили.

3 — Хто? За що?—дивуюсь я.

3 — Сказали, щоб таких ворогов не продавали. Вони подобні до католицьких, і тому оповсяються держати. Ще прийде їм відповідати.

3 Не знаю, хто саме „ліз“ повиястувавшего висловлює духоуєтв до такого „абсурда“, щоб тав самого славянського славянського прапора визнаати за католицький, але звертаю увагу „журевителів“ православія на те, що в краях церковних країнцях „матушки-Москви“ продаються такі сьмі, „католицькі“ прапори.

3 Далі п. Дурново говорить про ту впертість, з якою священники великороси на Україні не хотять додержувати самих старих і розумних українських церковних звичаїв, якими є, між іншими, роздавання селянам профсор підчас божої служби на Благовіщення та посвячення вінків з колося нового врожаю; ці профсори наші селяне, як відомо, беруть з собою, коли йдуть на весні в поле орати, а посвячене зерно везуть в поле, коли йдуть сіяти озимину. Священники з Московщини нищать ці українські звичай тільки через те, що „так не робили у великоросів“.

3 Стаття п. Дурново яскраво доводить шкодливість централізації навіть в сфері церковній, про автономію якої українська преса говорить найменше.

3 * „Новое Время“ має нову радість. У Канаді, в штаті Альберта, до місцевого парламенту обрано депутатом „русского“, православного буквинця А. І. Шандра.

3 В американській Русі,—торжествує газета—до вилатарі поді. Шандра впротий руський хайбород, що переселився з Англії в Канаду, де нимало обсягав й Англіяну повітуну роль серед оїгрівтїв з Галіцїани, Буковини й північної Угорщини. Він провадив уперту боротьбу з українським рухом серед оїгрівтїв і в парламенті має зробити заяву, що до їх національности. Він буде домагається, щоб австрійський термін „Ruthen“ був замінений у законодавстві для означення народности оїгрівтїв назвою „Russian“.

3 У сьмі, кажуть, не без вироудка, й можливо, що характеристика „Нов. Времени“, приточена до нового канадського депутата, де-в-чїм і справедлива. Але тут мимоволі виникає запитання: невже славновісїні „субвенцій“ сягають аж до Канади? Воно наче б-то й наймовірнє, але стільки ж наймовірнє й те, щоб такий овод, як Шандра, міг вирости сам собою, не поливаний живуючо „субвенційною“ водою.

По Росії.

3 — Распутін про депутатів-священників. Цими днями в салоні графинї Ігнатєвої в Петербурзі читали листа Григорія Распутіна про шкоди від свяще-

ників-депутатів, що будім-то, „революціонізують“ селян.

Назваючи еп. Никона кременецького мучеником за ідею, Гаспуція радить яким небудь способом позбавити депутатських повноважень еп. Анатолія, який, на його думку, робить в Думі багато шкодливого.

Гірничий з'їзд. 17 априля в Петербурзі одкрився з'їзд по гірничій справі.

З'їхалось коло 600 членів. За президентів обрано проф. Кирпичова.

Найцікавіший доклад прочитав Лутугін про запас підземних скарбів.

Докладчик заявив, що в донбровському районі є 855 мільйонів пудів угілля в запасі; в підмосковському — мільярд пуд.; в донецькому — приблизно коло 70 мільярдів пуд.; в Азіатській Росії — 175 мільярдів пудів.

Далі докладчик вказував на те, що Росія, через свою континентальність, не може вивозити своїх підземних скарбів, а через те їх треба використати в самій Росії, збільшивши залізничну сітку.

Увічання гімназистів. В Ставрополі, в зв'язку з замахом на вбивство директора гімназії, педагогічна рада після трьохднівних нарад рішила виключити 34 і покарати коло 100 учнів.

Репресії торкнулись, головним чином, старших чотирьох класів.

Батьки покараних гімназистів клопочуться перед начальством, щоб їм дозволили зібратися і обміркувати постанову гімназичної адміністрації.

Синодальний циркуляр. Синод розіслав по єпархіях циркуляр, в якому наказує законодавцям місцевих шкіл, щоб вони не тільки на лекціях, але й в шкільних розмовах виховували в учнів почуття поваги до високого військового стану, щоб священники перед рекрутським набором виснажили новобранців значною військовою службою й правили урочисті молебні, зустрічаючи їх на вокзалах під час перевозок.

Офіцер, домовласник і городовик. Вночі 15-го априля, в Петербурзі, коло Нової Деревні, на автомобілі їхала весела компанія.

Тут же був і штаб-капітан кременчуцького піхотного полку Лавровський.

Дорогою компанія зустріла місцевого домовласника Абрамовича.

Лавровський сівши в автомобіль, підійшов до Абрамовича і вдарив його.

Абрамович почав кричати. Приблїг городовик. Офіцер вихопив шаблю і вдарив нею городовика.

Нарешті, викликаний з комендантського управління плац-адъютант одіслав у офіцера зброю й одправив його в комендантське управління.

— 3 годичні криві. Останніми роками з кустанайського та актобінського повітів, Тургайської обл., кожної весни тікає сила переселенців, спродавши усе, чого не можна забрати з собою.

Так цього року переселенців, проти 1911 року, зменшилось тисяч на двадцять.

Переселенці в більшості повертаються до своїх старих гнізд.

Цієї весни такий рух переселенців, — пишуть „Русск. Вѣдом.“, — ще збільшився.

Голодні 1911—1912 роки примусили багатьох переселенців покинути на поселенні своїх близьких, рідних та дітей, що помирали тут від голоду, й знов їхати кудись шукати щастя.

Але-ж куди їхати? На Подтавшину, Чернігівщину та Київщину?

Але-ж там немає вже нічого: ні надільної землі, ні хат.

Переселенці, що тікають з Тургайської обл. в поїздах ташкентської залізничної до кожного звертається за порадою — куди їм подітись?

— Куди я поїду, каже майже кожний з них переселенець, — обдіраний, голий, з сям'єю, без копійки за душею, з хворими дітьми?

Хто їдуть по ташкентській залізничці, тому дуже часто доводиться бути свідком таких сумних сцен.

— Сухоти в тюрмі. Про розвиток суходот в Пенковській каторжній тюрмі свідчать такі статистичні відомості, що їх зібрали самі в'язні протягом 1909—1911 р. і протягом перших 10 місяців 1912 року.

Протягом цих неповних чотирьох років померло 145 в'язнів, з них, від суходот — 109, а саме: року 1909 — 25, 1910 — 34, 1911 — 30 і до октябрю 1912 року — 18. Зараз — пишуть ці „статистики“ — є немало „кандидатів“, і в більшості суходотних.

Гігієнічні умови останніми часами не поліпшались.

Камери, які і раніш, переповнені; харчі ще погіршали і т. инш.

Сила усіляких дрібниць допомагають жваному поширенню цієї хвороби. Отже, ні в якому разі не можна однести до дрібниць такий факт, як часте сажання в'язнів в карцери, де дуже часто вивнутим доводиться одержувати по 20 і 30 днів в найнеможливіших умовах.

По Україні.

У Києві

В Духовній Академії. За кілька днів до Великдня гурток студентів-академіків подав прохання до Пресвященного Ректора, щоб на Великдень разом з іншими мовами читали св. євангеліє і на українській мові, бо більшість слухачів у церкві завжди буває українська.

На це О. Ректор спочатку одповів, що в академії нікому прочитати, коли ж йому вказали на одного діяка, він рішуче заявив, що академічна адміністрація, поміркуювши вирішила заборонити читання св. євангелія на українській мові.

І в цьому пан-отці побачили політику „мазепинців“.

Раніш на Великдень читали майже на всіх мовах, від яких тільки були представники, (болгари, серби, сірійці, та инш.).

Щоб не наробити собі зайвого клопоту і тріхи заспокоїти студентів, св. євангеліє на цей раз читали тільки на 4 мовах — грецькій, латинській, славянській і російській.

Загальні збори т-ва „Наша кооперація“. У неділю 21 априля, в 10 год. ранку, в клубі „Родина“ відбулись продовження загальних зборів членів т-ва на вірі — „Наша кооперація“ для виборів членів ради товариства та одного члена правління. Окремих повісток не будуть розсилати.

Лекція Ф. І. Родічева. Вчора в Київ прибув член Державної Думи Ф. І. Родічев і сьогодні в 8 з пол. год. ввечора в театрі Дагмарова (Меринг, 8) одбудеться його перша лекція: „А. И. Герценъ и его произведенія“ — по такій програмі: 1) Особа Герцена. Його значення. Його дитячі роки. Початкові впливи і традиції. Університет. Західні впливи. Сен-Симонізм. Сутічка з провінціальним суспільством. Роман Герцена. Петербург і Новгород. Громадянство сорокових років. Славянофілі і западники. Гегельянїзм і його філософія і життєві наслідки. 1848 рік. Італія і Франція. Емігранти Нічеської катастрофи. 2) Лондон. „Полярна зв'язка“. „Колоколь“. Польські стоуніки. Крізіс в діяльності Герцена. Переселення в Швейцарію і відношення до російської молоді. Сподіванки Смерть.

В неділю, 21 априля, — остання лекція на тему: „Герценъ художникъ и мыслитель“. Бюлеті продаються в Ідаївського.

„Крізіс театру“. Відомий театральний критик Номо Новус (А. Кугель) прочитав 22 априля в залі биржі лекцію на тему — „Крізіс театру“.

Благодійний з'їзд у Києві. 17 априля у київській городській управі одбулось засідання виконавчої комісії, благодійного одділу київської виставки. На засіданні було розглянуто пропозицію І. І. Федорченка і О. Микілуна про організацію загально-російського з'їзду по благодійним справам під час київської виставки.

Вирішено цю справу внести на обговорення загальних зборів усіх представників київських благодійних інституцій. Зібрання буде скликано 28 априля у городській думі з приводу того, що тепер вийшло, яку участь у київській виставці беруть благодійні інституції вирішено заснувати благодійну секцію, а виконавчу комісію переіменувати в бюро секції. По пропозиції І. І. Федорченка вирішено вислати питання про бюлеті на виставку для осіб, які будуть представниками т-в і дежурними по секції.

Тепер виконавча комісія збирає матеріали для огляду благодійних інституцій Києва. З 90 благодійних інституцій дало відомості тільки 28. Вирішено звернутись до товариств, щоб вони як найшвидше переслали ці відомості.

На вищих жіночих курсах. Лекції на вищих жіночих курсах почнуться 22 априля.

Асигнування. Департамент хліборобства асигнував київській повітовій земській управі 2000 карб. на урядженні курсів по садівництву при мирській сільсько-господарській школі ім. П. А. Століпина.

Командіровка на конгрес. Київська губернска земська управа командірувала двох інженерів для участі в конгресі по справам доріг, який одбудеться в юні місяці в Лондоні і на будівничу виставку в Лейпцігові.

Ознайомлення з законом про страхування. Начальник південно-західних залізничних доріг В. П. Шміт розіслав циркуляр, у якому вказує, що слухачі і робітники, коли з ними трапляються нещасливі пригоди, не знають, що робити. Через це начальник дороги порадив ознайомлювати робітників і слухачів з законом про страхування робітників.

Анкета сахарозаводчиків. Київське т-во сахарозаводчиків робить анкету, щоб вислати розмір площі бурякових плантацій.

В справі пам'ятника Іскрі і Кочубеєві. П. Начальник південно-західної зал. дороги видав наказ про безплатну доставку червоного граніту на пам'ятник Іскрі і Кочубеєві.

Шкільна освіта на Київщині. Інспектор народних шкіл 4-го району З. П. Коломацький склав таблицю про число шкіл і учнів на Київщині до 1 янв. 1913 року. Всього на Київщині 3 вищих початкових шкіл, 19 чотирьохкласових городських шкіл, 17 двохкласових городських шкіл, 152 двохкласових парафіяльних, 155 двохкласових сільських, 141 однокласова парафіяльна, 117 однокласових сільських шкіл, 38 ремісничих одділів, 6 казенних єврейських шкіл і 131 приватна єврейська школа. Всього шкіл 779.

Учителів на Київщині 3 362 і з них: 640 законоучителів, 1351 учитель, 1020 учительок, 164 учителі руюдильні, 187 учителів гімнастики. Всього учнів на Київщині 94177 (63353 хлопців і 28824 дівчат). У Києві 124 школи; 593 учнів і 15278 учнів.

Ревізія в суді. Позавчора в Київ прибув товариш прокурора петербурзької судової палати П. Курфель і почав ревізію градянського одділу київського окружного суду. Ревізор цікавиться виключно справами позовів до південно-західних доріг.

Вб-вство і самоубство. Позавчора ввечері приватний адвокат Догенко вбив з ревнощів в Дарниці власницю дачі вдову Ольшанську, а потім застрелився сам.

дом художника Я. М. Пономаренка. 2. „Укр. клуб“ святкував 30-й роковини Т. Г. у власному помешканні теж літературно-музично-вокальним ввечором.

Клубові дозволено було два реферати по українськи (А. В. Ніковського „Шевченко і його шоденник“ і П. Г. Клепатського „Головні мотиви творів Шевченка“), але під умовою, щоб ввечер був закритий — тільки для членів клубу і гостей, особисто відомих старшинам клубу, як упорядчикам ввечера. Гости по рекомендації інших членів клубу не старшини, не допускались. Нарешті 3. В Технич. О-ві була прочитана загально-присутна (вступ по 5 коп.) лекція про Шевченка К. А. Івашенком на російській мові.

Народу на всіх ввечорах було багато.

На ввечорах (в клубі і Укр. Хаті) виконавцями виступали і мали великий успіх: в декламаціях: д-ки Радина, Никитенко, Шаравська, д-ї Гайдук Артемовський, Гаврилюк; в співах: д-ки Гаврилова, Розвадовська, Цесевич й д-ї Слюсарь.

В клубі виступав чудовий квартет, улаштований д-ю Мороз (віолончель), а на ввечорі Укр. Хати бандуристи Литвиненко і Кравець.

Треба ще одмітити ту рису Шевченкових ввечорів, що коли тільки починають співати „Заповіт“, публіка як один зараз же побожно підводиться з своїх місць.

І. Л.

За кордоном.

В Монголії.

Із Монголії їдуть недобрі чутки. Безладдя панує у всій країні.

Китайці не хочуть втеряти північної Монголії і доводять, що вона була приєднана до Небесної держави ще в XIII столітті, коли на престол Сина неба сів монгольський хан. На хутухту вони дивляться, як на бунтовника і заперяють, що оголошена Монголією самостійною невеличка купка монгольських князів, лама та хутухта і що народ волить бути приєднаним до Китаю.

Згода Японії піддержати китайську республіку в монгольській справі, одмовлення південної Монголії в піддержці північної Монголії та непевні заходи російської політики в Монголії — надали китайцям великої рішучості. Китайський уряд вже лаштується йти в йно на північну Монголію.

Хутухта, що раніше не хотів ставити ні в які переговори з Китайським урядом, тепер сам запроує пекінське правительство прислати в Ургу для переговорів свого представника.

Монгольське населення ставиться до росіян і до Росії дуже неприхильно.

Жіночий рух в Турції.

Кореспондент „Matin“ повідомляє, що в Костантинополі почала виходити нова шодена газета на турецькій мові, під назвиськом — „Жіночий світ“.

Газету видає і редакує гурток жінок, що об'єднались в боротьбі за право турецьких жінок на самостійне, не рабське життя.

Видавання цієї газети треба визнати явищем великої ваги в культурному житті мусульманського світу. Років скілько назад не можна було і сподіватись, що туркені могли буть видавати спеціально жіночу газету.

В передовій статті редакція пише так: „Ми тільки прохаємо мушкін не зав'язати нам в нашій праці: ми будемо боротись своїм правом, як віміємо. Мужчини з давніх-давен зробили нас своїми рабями — ми і жемо ми тепер сподіватись од них заплати за всі страждання, які ми терпіли цілі віки, чи стане в них благородства для цього?“

Останні вісти.

Труси в редакції.

Спростовання.

Справа Бейлса.

Чуття.

В Криму.

Снігові бурі.

САМАРА, 18. Снігова буря поламала дерева і порвала телеграфні дроти.

ПЕТЕРБУРГ, 18. 16-го априля буря поспувала телеграфні дроти в Східній Росії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам, що в справі Скутарі вона придержується своїм постановам, що кріпость ця повинна належати Албанії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут одержано звістку, що Росія рішуче радить королю Микола зрискіти Скутарі, бо тільки тоді можна буде провести питання про територіальні компетенції Чорногорії.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Тут не вірять в те, що конфлікт вдасться вирішити лагідно.

ПЕТЕРБУРГ, 18. Росія знов заявила всім державам

РАДИМО!! раніш ніж Ви купите ГРАМОФОН з ПЛАСТИНКАМИ, побувайте в нашому фабричному оптово-розничному складі, де при величезному і різноманітному виборі зможете легко впевнитись, що віде в Південно-Західному краю немає кудиш грамофон краще й дешевше ніж у нас.

Торговий до мз Лоякинъ "СВЯ"

Київ. 52 ХРЕЩАТИК 52 (червоні вивіски).
ОДДІЛИ: в Одесі, Харькові й Херсоні.

3000 ГРАМОФОНІВ і ПЛАСТНОКИ 30,000

продаються по фабричним цінам

Грамофони	отрого вигвирени, виключно кращих заєвропейних фабрик	Пластинки	нових записів кращих марок
Всімнадцять рубльові	10 р. 75 коп.	Сирена	75 К.
Двадцять п'ять	15 р. 75 коп.	Стеза	80 К.
Тридцять	18 р.	Бека-Гігант	90 К.
Сорока	23 р.	Одеон-Гігант	90 К.
П'ятдесят	28 р.	Зонофон	1 р. 25 к.
Шістдесят	33 р.	Поляфон	1 р. 95 к.
Сімдесят	37 р.	Акц. О-ва грамофонів	оx 1 р. 25 к.
Вісімдесят	48 р.	Фонотипія	оx 1 р. 95 к.
Стоубльові	58 р.	Савіфірні, які грають без голос	оx 1 р. —
Стоп'ятдесят	80 р.		

Допускається широка розстрочна плати.
Крім того продаються з великою знижкою: піаніно, гітари, мандоліни, гармонії, скрипки і ин. муз. струм. Вимагайте прейс-куранти грамофонів, музичн. струментів і каталоги пластинок. Іногородні замовлення висилаємо по одержанню замовлення.

відання, кінець, І. Волошинський). Здоровля. (Доктор В. Піотровська). З Вінниці до Чорного моря. Завзяті земці. Кооперация в школі. Вісти з Думи. Чутки з світа. А) У нас. Б) За границею. Війна Годове зібрання в товариській крамниці (вірш Л. Омельчука). Годові обшоти товариських крамниць. Від Немерівського товариства „гуртових покупок“. Письма з села.

Бібліографія.

Добродій (N. Mn—ch) Изъ жизни на Кубани. Стор. 36. Киев, 1913.
Кілька віршів, російських та українських, стільки ж газетних дописів — от і вийшло „Изъ жизни на Кубани“. Але читаючи незграбні, дубові вірші та газетні дописи в книжечці — ніяк не зрозумієш, на віщо було їх видавати? Коли вони були друковані в якійсь газеті, то там їм би й слід було до віку оставитися; роззорошувати старі газети, щоб добути звідти який скороминущий матер'ял — не варто було.

Театр і музика.

Українські вистави в Цірку Крутінова. (Гастролі М. К. Заньковецької та О. К. Саксаганської).
Після довгої, майже чотирьохлітньої перерви, знову пошастило киянам побачити у себе дорогих гостей, славні ймення яких примушують шнителі рідного містечка захоплюватися згадками про історичні часи пишного розвитку української театральної штуки, що піднялася до великої височини, дякуючи праці й талану наших славетних корифеїв.
І, бачучи їх тепер, почуваш, ніби після довгої подорожі по чужих краях повертаєшся знову на батьківщину, де мила й близька серцю кожна дрібниця, кожний краєвид, й знайома оселда, з якою стільки звязано згадок, і низенькі стелі рідної хати, в стінах якої здибуєш знову дорогі поетати рідних, близьких, любих людей.
І знову переживаш щасливе минуле, наче б то воно було тільки вчора, забуваєш усьє період розлуки, воскресєє в пам'яті все колишнє, що надповнює душу радістю та задоволенням, й не ймеш віри, що все це було колись... давно...
Так почувати себе довелось й на першій гастрольній виставі Саксаганського та Заньковецької, що наважилсь трохи одхилити ту сторінку історії українського театру, яка здавалася вже перегорнутою.
І здавалось, що на всій цій виставі легким покривалом стелеться якийсь одпечаток іменно тієї історичности, котру в значній мірі одсунув назад сучасний театр; а тут — і п'єса, і постановка, і хори, й оркестр — ніби все це витягнуто з скрини вчав, в яку було положено на своєму приваїнні на десятиок років. Все це було запакковано так обережно, по-захайському, що майже ні на чому не позначилося зміни під впливом часу. Такими ж ясними й барвистими проміннями переливають таланти дорогих гастрольорів на тлі провінційальної труппи д. Светлова, на тлі того вбогого оточення, яке ми, виховані на сучасному театрі, не могли б вибачити останньому, але ж яке дає відповідну історичну опрапу до гри наших заслужених корифеїв.
І тому не вважаємо можливим підходити до оцінки вистави з виробленою вимогами останнього часу міркою; не вважаємо можливим величати воявеличених історією артистів, критикувати тих їхніх партньорів, яким випала честь виступати в Київі з Саксаганським та Заньковецькою.
А тим часом нам, синам свого віку, невільно думается: яку велику помилку, а — може — й просто гроту проти рідної штуки чинять ці носители божої іскри, що ховають під спудом свій нестаріючий талан, або — коли й показують його світові, — то не в тій блискучій оправі, якої він достойний і яку так легко тепер мати в Київі...
І не було, мабуть, в театрі, людини, що не подумала б про те, яка бу-

ла б чудова окраса киянському постійному українському театрові ці дві величні постаті, що могли б ще показати в надзвичайній красі і незміримій силі свою творчість в тих щасливих обставинах, якими вже володіє театр Садовського!.

На жаль ми бачимо їх в помешканні, де все зроблено як раз навпаки тому, що потрібно для „храма штуки“, серед убогої провінційальної обставини, серед безбарвних і теж загато провінційальних випадкових товаришів-аматорів.
І тому так гостро хочеться, щоб ту сторінку історії, яку надумали перегорнути назад Саксаганський і Заньковецька, дійсно було перевернуто цілком, було б заведено й в такі ямки, щоб можна було не тільки вільно її читати, а щоб вона могла зробити законне для неї — чарівне і могутнє — вражіння.
— Група Ф. Светлова. Сьогодні йде др. „Жидівка вихрестка“, ролу Сарі грає М. К. Заньковецька.
— Театр Троїцького народного дому. Сьогодні йде п'єса О. Уайльда — „Герцогиня Падуанська“.
— Театр Соловцов. Сьогодні така програма вистав „Кривого зеркала“: „Всєгдашні шаши“ Ф. Сологуба, „Въ кулисахъ жизни“ Н. Євреинова, „Въ Версалѣ“ муз. Еренберга, „Наполеонъ“ сїмфонія Еренберга, „Жизнеописание Наполеона“ Духа-Банко.
— Городський театр. Сьогодні друга гастроль прем'єра Імператорського балета М. Мордкіна і прима-балерини Імператор. театрів О. Балашової; йде оп. „М-ме Бутерфлей (Чю-чю-сан) і великий балетний дивертисмент.
— Група М. К. Садовського розпочала свої вистави в Одесі (Рускій театр) 15-го априля.
Пройшли вже такі п'єси: „Гетьман Дорошенко“, оп. „Галька“, „Зачароване коло“, „Енеїда“.
— Українська труппа під орудою А. Кунцевича з Великодні почала свої вистави в Олександрії, Херсонської губ. В труппі такі сили: д-ки Чарновська, Дюміна, Скорупська, Попова, Закопайко, Стащевіч, Зірка, Станіславська, Касіненко, Болярська та інші; д-ї Кунцевич, Сагайданчик, К. Рекало, Главацький, Федоренко, Панько, Дюмін, Макаренко, Горський, власний хор і оркестр, діржор Б. Леонов.
Літом труппа грає в г. Казані.
— Буша труппа Садовського. Каміньська газета „Подольскія Извѣстія“ повідомляє, що з кінця цього місяця в Кам'янці починає грати українська труппа, „буша“ Садовського, яка грає з великим успіхом в Петербурзі. В склад цєї труппи входять: д-ки Рекало, Дюміна, Квітка, Орлик, Чарновська і інші; д-д. Рекало 1-й, 2-й, 3-й, Закопайко і інші. Наскільки нам відомо, всі ці артисти належали до „славянофильної“ антрепрізи Буряковського, який одбував в Петербурзі д-ку Заньковецьку і д. Саксаганського та всіх вишезгаданих артистів. Ніхто з них не належав ніколи до труппи д. Садовського, в якого єсть постійний склад труппи і не міняється 7 років.

Дописи.

(Од власнихъ корреспондентів).
С. ПРЕСЛАВ, бердянського повіту (Таврія). Місцеве життя. Наше село невеличке — всього має коло 500 дворів. Але ж життя його йде краще багатьох сел Село наше дуже багате на землю; має дуже прапнутий інтелігенцію, яка піклується про селян.
Гордість наша — учительська семінарія, у якій, однак, вчить місцевих хлопців досить мало: всього дупі 10. Шкіл у нас досить, так що кожна сотня дворів скоро матиме свою школу. Населення цього села — болгарі. Руську мову цей варід знає дуже погано та й знати гарно її не хоче. Дітей до оддачі в школу вони і не думають привчати до руської мови, кажуть, що це обов'язок школи, куди і отдають своїх дітей тільки з такою метою: нехай, мов, дитина навчиться „отчинашу“ і трошки балакати по-руському.
Старші селяне-болгарі в своїх семьях не допускають балаки на руській, одверті їх духові, мові і дуже гримають на тих дітей, які дома між собою почнуть балакати по-руському. „Шо, хіба ти вже руський?“ — кажуть вони таким ослушникам. Таким чином місцевим учителям досить трудно дається навчання дітей руської мови, бо останні не тільки дома, а й у школі між собою розмовляють виключно по своєму. Навчання по школах російською мовою гальмує духовний розвиток дітей. Хто з них попадає у семінарію, то ще якийсь вить до 3-го класу. А там вже кидають семінарію. А років через 3—4 робляться такими ж безграмотними, якими були й до вступу в школу. Але ж не всі так роблять. Де-які з більш практичних болгар бачуть, що освіта їм необхідна, і щоб дати своїм дітям освіту, везуть їх у Ногайськ, де й віддають дівчаток до жіночої гімназії, а хлопчиків до реальної школи. Але ж таких мало.
Єсть в Преславі кредитове і селянсько-господарське т-во, з яких у першому діла йдуть досить гарно, а друге, кажуть, уже де-кілька раз вмірало і знов оживало. Тепер воно знов одужало. Причина цьому та, що повітова земська управа не хоче дати йому матеріальної допомоги, мотивуючи це „бездіяльністю“ останнього. При допомозі селянської громади, с-г. т-ва та інших тут існує поштова станція. Часопісв передплачують багато. З українських надходять сюди: „Рада“, „Маяк“, „Сніво“, „Літературно-Науковий Вістник“, „Давн“ і „Українская Жизнь“.

ВЕРПРИК, галяцького повіту (на Полтавщині). Містечко Верприк лежить на 12-й верстві від Галяча на низькому березі р. Псел і має коло 10 тисяч людности. Тут є пукроварня й три економі акціонерного т-ва, так що люде майже круглий рік мають прибічний заробіток і через те живуть не дуже бідно, особливо козаки, котрих тут коло половини всієї людности. Є тут 4 церкви, дві земських школи в гарних будинках, 2 церковних школи, лікарня і аптека. Років 8 тому заснувалось у нас кредитове т-во, котре має багато прихильників серед селян, і через те оборот його в 1912 р. був коло 120 тисяч. Крім того є у нас сільсько-господарське т-во і т-во допомоги незможним. А оце в марті місяці цього року почав існувати й муз.-вок.-драматичний гурток. Цей гурток складається, майже, виключно з молоді і має вже коло 60 членів. На 17 квітня гурток улаштує спектакль в театрі т-ва допом. незможним, — ставили „На бідоного Макара“ — Володського.
Гарно було би, щоб зметво збудувало народний дім, тоді вистави тривалиби цілий рік.
В минулу сесію галяцьке повітєве земське зібрання постановило будувати кожен рік по 1 народному домові в тих селах, котрі підтримають зметво в цьому ділі грішми, або чим иншим. В цих народних домах зметво хоче дати притулок всім просвітним т-вам, які можуть бути в селі. На жаль Верприцька селянська громада завжди неприхильно ставилась до всіх культурних заходів зметва, отже і тепер спромоглись дати під народний дім тільки місце на болоті, тоді як другі селянські громади ставляться до цього діла далеко прихильніше.

Листування редакції.
СПБ. студентів Мартинен — ві. „В. У.“ вийшло б часе. Про „В.“ зачитайте в „Укр. Хаті“.
Лечинця. п. Сліпеньч — ові. 1) По старому; 2) Адреса: В.-Володимирська, 93; 3) Т-во допомоги вчителю Кіровограді; 4) Як що відходять — міститиме з оготою.
С. Лаврини, сквар. в Приязному. Ваш допис не віде, коли Ви не подсте для відма редакції Ваше прізвище і адресу.

Справочний одділ.

Календарні відомості: П'ятниця, 19-го априля. Великдень.
Пр. Ісидора вет. св. Георгія словиди, Трифона, істр. мч., Христофора, Никифіра.
Схід сонця в 4 год. 36 хв. Захід сонця в 7 год. 19 хв.
Редактор В. Яновський.
Видаєць Б. Чигаленко.

Оповідки.

Лікарі та лікарні.
Д-р Н. Сергеев. Праці (сіфіл.), венер., кожні, перхоть і випадання волосся. Гоїння сучасн. способами й сухим повітрям. Приєм 2—5 г. крім свят. Музикальний пер. 2. 257
Д-р Гіндлін. Прорізна, № 20. Пр. 9—11 і 5—8 Ж. 12-ї. Праці (сіфіл.), венерич., мочополов. світан. каналу й вузиря, похов. безсна. і вроб. кожн. й волос. 285
Д-р Маркус. Прорізна, 18. Хвороб. мочов. путей сіфіл. кожн., вен. й полові розстрійств. Пр. 9—12, 5—8; жіноч. 3—5. 284
Д-р Черняк. В. Житомир., 16. Приєм 9—12 г. 5—9, жіночі 1—2. Праці (сіфіл.) реп. мочово-полов. розст. Водолічєбниця.

Д-р Меєрзон

спеціальна
Лічєбниця д-ра Гольдберга
Праці (сіф.), венерич. кожн. хвороби й нервово-полов. розстрійств. Порада 50 коп. Михайлівська вул. 16. Од 9-2 дн, й 5-9 веч.
І. Ротштейн. Лічєбниця
фізич. метод. гоїння для внутр. нервових й ортопед. хворих. В. Володимирська, № 47, телефон. 1592. Гідротатія, електрич. світловоїтня Рентген. радій, масаж, гімнаст. й ин. Виготовл. апарат. Приєм на постійн. ліжк. й прихилод. шлюдня ох 8 1/2—1 і 5—7 веч. 294
Зубний лікарь
Д. Д. Цигура
Приймає від 9 г. р. до 2 і від 3 г. до 6. Неекторійська, 36. 0-137-1
Зубний лікарь
Унікель. Переїхав Пушкінська, 11.
Телеф. 33—81. Приєм ох 10 до 2 і ох 4 до

Акушерна - масажистна М. С. Писаревська

шукає праці. Дмитрівська, 3—1.

КВАТИРИ

Готель „Україна“ відтєє в найми КИМНАТИ по міс. і в добу недорого. Бульв.-Кудр., 34.

ПРАЦЯ

Шукаю роботи: котторської, киянської коректи, беру на себе всі турботи й з друкарнею по наданню книжок. Київ, Вєд.-Володимир. 93, 7. Любова Шерстюк. 00-18

ВСЯКИ

ПІАНІНО коєц краєц прилворн. закордон. фабр. Гут-Берта, Квандта, Лубітца, Грюнберта, Ульбриха, Вартогоя й инш. ПРОДАЮТЬСЯ НЕДОРОГО можна в розстрочку.

Полякин, Хрещатик 52

Велика Славянська Гостинниця „ПРАГА“

Київ, В.-Володимирська, 36. Біля золотих воріт. 3-й дім од Прорізної.
Гостинницю упорядковано наново по останньому слову будівничої техніки й поставлена по найновішим закордонним зразкам, що до комфорту. Гостинниця знаходиться в центрі города, на самому підвишньому місці поблизу лєвих п. постутєвних місць: Суздєбної Палати, Округного Суду, Ураваїніна П.-З. а., Радяцкі Радій, Української книгарні Театрів і Хрещатика; поруч з трамвайним вузлом. Зразкова чистота, порядк і тишина. Чудова кухня домашнього типу, де страви готуються тільки з кращих і безогально свіжих продуктів. Ціни не дорогі; кімнати з електричним освітленням, опаленням, білизною і т. д. од 1 р. 25 коп. до 2 р. 50 коп., покій, які складаються з салону, спальні й передньої од 2 р. 50 коп. до 5 руб. Роскішна білизна, 10 нових білизнарь. Телефон № 5—78.
Власник І. М. МЕНЦЕЛЬ.

За найкращі й практичні визнані тепер відокремлювателі сливок „ЗЕНИТЬ“

Вислає негайно з фабричного складу: ТОРГОВО ПРОМИСЛОВОИ ДІМ Я. Файнгольд, ВАРШАВА, Сенаторська, 28. Прейс-куранти вислаються негайно.

Мануса Прицкера

Оптово-розничн. мебелі і фабричн. магаз. ліжок
Подол, Гостинний ряд, №№ 35 і 36, поруч з Лазаревим і Висьменним.
Наново перебудованій і значно розширенній пропонує своїм поважним покупцям подивитись на тільки що одержану нову стильну і гарну закордонну і своєї власної ФАБРИКИ МЕБЕЛЬ і впевнитись, щоб придбати нову мебель. Має великий асортимент мебелі для контор, помешканнів, гостинниць і вниих інституцій.
Ціни вельми доступні
Йдучи на аустрич вимаганням своїх покупок, роблю ВИГОДНІ РОЗСТРОЧКИ. Особисто доглядаю за упаковкою.
Фірма в згоді з офіцєрським Економичним Товариством.

Швейні машини

ручні і ножні всіх систем, продаються НЕДОРОГО можна в розстрочку
Полякин, Хрещатик, 52.

Геть руки! „Юроксиль“

без хлору, без соди
сам мис білизну
без мила. Після години варки, білизна приймає найбіліший колір.
ВИМАГАЙТЕ ВСЮДИ! Пача 20 кш.
Підприємство Російське товариство торгівлі автентичним крамом у Київі

ДУРНО.

Щоб пошир. фірму висл. 20 потріб. кож річей накл. плат. за 75 коп. Адр.: Мокро-Калитгорка К. Медискому. 25-166 1

И. К. МІЛЛЕРЪ. КІЄВЪ, на ПОДОЛЬ.

ПАРОВАЯ ФАБРИКА МАЛОЛЪНЬ КРАСОК
СКЛАДЪ ОБОВЪВЪ. Хлєбні й шпиритні приладки.
Фабрика існує з 1881 року.

1) Олександрівська площа, буд. Вратель. монастиря (тел. 21—51).
2) Фундуківська вул., 8, під гост. Галяничою (тел. 8—41).
3) Хорєва вул., 2, біля Житнього базару.
4) Думська площа, 4, поруч з Дво-рицькою вулицею (телеф. 18—37).
5) Дмитрівська вул., 18 проти Галяничького базару (телеф. 4000). 322 20-1